

1. YLEISTÄ

Kulunut toimintavuosi on ollut Työväen Arkistolle ripeän toiminnan ja muutosten aikaa. Työväenperinne ry. päätti keväällä 1986, että Työväenliikkeen Kirjastolle palkataan vastaava kirjastonhoitaja. Tehtävään valittu VTK Leena Saarinen aloitti työnsä 1.10.1986. Työväen Arkistossa ja Kansan Arkistossa usean vuoden ajan toteutettu kirjasto-projekti sai toimintavuoden aikana oman henkilökuntansa, omat tilansa ja kokoelmansa, joiden runkona ovat Työväen Arkistolta ja Kansan Arkistolta luovutettavat kokoelmat. Arkiston ja uuden kirjaston kokoelmien eriyttäminen jatkuu vielä vuoden 1987 ajan.

Arkiston kansainväliset yhteydet monipuolistuivat ja vilkastuivat toimintavuoden kuluessa, kun arkiston jäsenyys Työväenliikkeen historioitsijoiden kansainvälisessä kokouksessa, ns. Linzin kokouksessa (Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung, ITH) astui voimaan.

Elokuun 20.-22. päivinä pohjoismaiset työväenarkistot koontuivat ensimmäistä kertaa Suomeen keskustelemaan tutkimukseen ja arkistonhoitoon liittyvistä kysymyksistä. Työväen Arkisto kantoi päävastuun tilaisuuden järjestämisestä.

Työväen Arkiston Slaavilaisen kokoelman luettelo ilmestyi arkiston ja Neuvostoliittoinstituutin yhteistyönä viime-mainitun julkaisusarjassa. Tämän kansainvälisestikin merkittävän kokoelman luettelo on jaettu koti- ja ulkomaisille alan laitoksille ja tutkijoille.

Arkistoaineiston hankinnassa, järjestämisessä ja luetteloinnissa on edelleen edetty ripeästi. Aineistoa on vuoden kuluessa karttunut kaikkiaan n. 220 hyllymetriä niin, että toimintavuoden lopussa aineistoa oli yhteensä noin 2,5 hyllykilometriä. Kokonaismäärä nousi noin sadalla hyllymetrillä, sillä aineistoa on järjestettäessä runsaasti seulottu.

Huomattavia arkistokokoelmia on tullut mm. Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitolta AKT:lta, Kulutusosuustoiminnan Keskusliitolta sekä Helsingin ja Uudenmaan sosialidemokraattisilta piirijärjestöiltä. Aineistoa myös vaihdettiin mm. pohjoismaisten työväenarkistojen ja Moskovan Marxismin-leninismi Instituutin kanssa.

Vuoden kuluessa on järjestetty mm. sosialidemokraattisten naisliittojen, sos.dem. piirijärjestöjen, ammattiliittojen, työväenyhdistysten ja eräiden henkilöiden arkistoja. Projektityövoiman osuus niin arkisto- kuin muunkin aineiston järjestämisessä on ollut merkittävä. Projektityövoimaa on voitu käyttää arkistotyön ohella erityisesti painotuotteiden, museoesineiden ja julisteiden järjestämisessä ja luetteloimisessa.

Vuoden lopussa arkistossa oli noin 112 000 painotuotetta, runsaat 50 000 valokuvaa ja noin 150 000 sivua muistitietoa.

Kuluneen vuoden aikana arkiston käyttö selvästi vilkastui: tutkijakäyntien määrä kohosi edellisestä vuodesta noin 20 prosentilla 1944:ään ja puhelintiedustelujen määrä noin 30 prosentilla 777:ään. Merkittävimpiä arkiston käyttäjäryhmiä olivat opiskelijat, kandidaatit ja erilaiset tiedottajat, näitä seuraavina ryhminä tohtorit ja lisensiaatit. Aineistoa käytettiin 4020 yksikköä. Määrä on pudonnut edellisestä vuodesta osin uusien laskentaperusteiden takia ja osin siksi, että paremman luetteloinnin ansiosta käyttäjät ovat voineet kohdistaa tilauksensa tarkemmin.

Taloudellista tukea arkisto on saanut Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitolta AKT:lta, Kansan Sivistysrahastolta, Suomen Työväen Säästöpankilta, Työväen Opintorahastolta, Metallityöväen Liitolta, Suomen Sosialidemokraattiselta Puolueelta sekä pohjoismaisia työväenarkistopäiviä varten Pohjoismaiselta Kulttuurirahastolta.

2. HALLINTO JA HENKILÖKUNTA

Työväen Arkiston Säätiön hallitukseen ovat kuuluneet: puheenjohtajana liittopuheenjohtaja Aarne Koskinen, varapuheenjohtajana ja rahavarainhoitajana hallintopäällikkö Maunu Ihalainen ja jäsenenä ministeri Veikko Helle, professori Jukka Nevakivi sekä pääsihteeri Jussi Pikkusaari. Säätiön sihteerinä on toiminut arkistonhoitaja Esa Lahtinen ja hallituksen kokoussihteerinä tutkija Matti Simola 1.6. saakka, mistä lähtien kokoussihteerin tehtäviä on hoitanut tutkija Simo Laaksovirta. Simola sai pyynnöstään eron siirtyäkseen Sisäasiainministeriön palvelukseen. Hallitus on toimintavuoden kuluessa kokoontunut kaikkiaan neljä kertaa (17.1., 27.2., 28.5., 23.10.).

Henkilökuntaan ovat kuuluneet:

Arkistonhoitaja, FK Esa Lahtinen

Tutkija, YTM Heimo Huhtanen

Tutkija, VTK Matti Simola (31.5. saakka)

Tutkija, FK Simo Laaksovirta

Tutkija, VTK Marjaliisa Hentilä (äitiyslomalla 1.1.-12.2.,
13.2.-31.12. palkattomalla virkavapaalla)

Tutkija, FK Maria Lähteenmäki (palkattomalla virkavapaalla tammikuun ja syys- lokakuun)

Arkistoavustaja, valt.yo Marja Ranto (1.6. lähtien)

Siivooja Eevi Tarnanen (määräaikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä 1.1.-31.5., mistä lähtien työkyvyttömyyseläkkeellä)

Siivooja Kirsti Saarikoski (1.6. lähtien vakituksena)

FK Ulla Tapiovaara-Harpp (1.10. lähtien)

Valt.yo Marja Ranto (31.5. saakka)

LuK Veikko Rytönen (1.6. lähtien)

Siivooja Kirsti Saarikoski (1.1.-31.5. virkaa tekevänä)

Valt.yo Vesa Turunen (1.4.-31.12.)

Projektitehtävissä ovat työskennelleet kirjastossa HuK Markku Metsänranta, Veikko Rytönen ja valt.yo Vesa Holappa sekä museoprojektissa valt.yo Elina Katainen, valt.yo Risto Kekarainen ja HuK Elina Rantapuska. Muistitiedon luokitteluprojektissa on työskennellyt HuK Kirsti Salmi-Niklander. Projektityöntekijät on palkannut Työväenperinne ry.

Esa Lahtinen on toiminut myös Työväenperinne ry:n taloudenhoitajana. Matti Simola ja hänen seuraajanaan Simo Laaksovirta ovat säätiön hallituksen sihteereinä hoitaneet heille erikseen määrättyjä yleishallinnon piiriin kuuluvia tai sitä tukevia tehtäviä.

Säätiön tilintarkastajina ovat toimineet Ilmari Lavonsalo, Anssi Karkinen ja Kalevi Koskivirta.

Kunnallisesta työllistämistuesta 28.2.1986 annetun asetuksen muutoksen jälkeen arkisto on anomuksestaan hyväksytty niiden sivistys- ja sosiaali-alan yhteisöjen piiriin, joille voidaan myöntää kunnallista työllistämistukea.

3. AINEISTON HANKINTA, JÄRJESTÄMINEN JA LUETTELOINTI

Arkistoaineistoa on viime vuosina luetteloitu niin paljon, että on voitu aloittaa valmistautuminen automaattisen tietojenkäsittelyn hyväksikäyttöön luetteloinnissa. Tähän liittyen Maria Lähteenmäki on aloittanut Työväen Arkiston paikallisarkistorekisterin laatimisen Helsinki ensimmäisenä paikkakuntana. Samoin hän on suunnitellut mm. ATK:n hyväksikäyttöä arkistossa.

Arkisto on kiinnittänyt aiempaa enemmän huomiota aktiiviseen hankintatoimintaan. Tähän liittyen Maria Lähteenmäki on laatinut yhteiskirjeen käsiteltäväksi SDP:n perusjärjestöissä. Kirjeen seurauksena arkistoon on tullut aineistoa ja arkistointiin liittyviä kyselyjä piirijärjestöjen alueelta. Aineistoa on aktiivisesti hankittu myös mm. Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliiton (SNK) järjestöiltä.

Aineistohaut on voitu keskittää aiempaa enemmän Helsinkiin. Muualta maasta aineisto on saatu yhä useammin valmiina postilähetyksinä tai arkistonmuodostajan edustaja on tuonut aineiston itse.

Aineistoa on noudettu mm. SNK:sta, Sosialidemokraattisen Opiskelijanuorison Keskusliitosta (SONK), Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitosta AKT:sta, SDP:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestöistä, Helsingin Kirjatyöntekijäin Yhdistyksestä ja Työväen Sivistysliitosta (TSL). Lisäksi on haettu mm. Järjestötyöntekijäin Liiton arkistoa, Helsingin Sos.dem. ty:n kirjastoa ja arkistoa, Aarne Koskisen kirjastoa sekä kaivettu esille Helsingin Työväenyhdistyksen (HTY) komeroista eri järjestöjen pienempiä arkistokokonaisuuksia. Huomattavia määriä aineistoa on tullut myös Kulutusosuustoiminnan Keskusliitolta sekä Yleisten ja Erikoisalojen Ammattiliitoilta. Hakuihin ovat osallistuneet erityisesti Veikko Rytönen, Maria Lähteenmäki, Marja Ranto, Esa Lahtinen, Vesa Holappa ja Vesa Turunen.

Arkistoaineistoa ovat järjestäneet ja luokitelleet erityisesti Maria Lähteenmäki, Marja Ranto, Ulla Tapiovaara-Harpp ja Vesa Turunen.

Maria Lähteenmäki on järjestänyt Sos.dem. Naisliiton, Sos.dem. Naisten Keskusliiton, Sos.dem. Naiset ry:n sekä kommunististen ja sosialististen naisjärjestöjen aineistoa. Järjestämisen yhteydessä hän on organisoinut naisjulisteiden, naisia käsittelevän kirjallisuuden ja valokuvien sekä mm. Kansainvälisen naisten päivän merkkien järjestämistä. Edelleen Lähteenmäki on purkanut ja järjestänyt henkilöarkisto-osaston kokoomakansioita ja sekalaista aineistoa.

Marja Rannon pääasiallinen tehtävä on ollut SDP:n kokoelman järjestäminen. Vuoden 1986 aikana aineistoa on järjestetty pääsarjoittain. Lisäksi Ranto on järjestänyt Sos.dem. Eduskuntaryhmän vanhaa aineistoa sekä yhdessä Lähteenmäen kanssa AKT:n aineistoa. Samoin hän on järjestänyt Kärsämäen Sos.dem. ty:n, Sos.dem. Raittiusliiton, Tiemiesten Ammattiliiton ja työttömyyskassan, Urheiluväen Sos.dem. Yhdistyksen, Etelä-Hyvinkään pienviljelijäin osaston, Rakennustyöväen Liiton osasto 5:n, Jokelan ty:n, Jussi Raition, Tommi Moilasen, raittiusosastojen ja lasten raittiusosastojen aineistoa, käsintehtyjä lehtiä sekä eräitä pienempiä kokonaisuuksia, mm. loviisalaista aineistoa.

Ulla Tapiovaara-Harpp on järjestänyt Järjestötoimitsijain Liiton, Espoon Kunnantyöntekijäin Sos.dem. Kerhon, Helsingin Sos.dem. Keskusteluseuran, Kivenlahden Sosialidemokraattien, Keski-Suomen Sos.dem. Nuorisopiirin, SNK:n Jyväskylän Aluejärjestön, Jyväskylän Sos.dem. Nuorten ja Jyväskylän Sos.dem. Opiskelijain arkistoaineistoa sekä lisäksi pienempiä yhdistysten, naisjaostojen ja kotkaosastojen aineistoja.

Vesa Turunen on järjestänyt edelleen SDP:n kirjeenvaihtoa erityisesti vuosilta 1907-40 sekä Helsingin Kirjatyöntekijäin Yhdistyksen aineiston.

Simo Laaksovirta on järjestänyt Viipurin itäisen sos.dem. piirin arkiston sekä tämän yhteydessä eräiden piirin alueella olleiden yhdistysten, kuten Antrean ty:n, Elisenvaaran ty:n, Jaakkiman ty:n, Sortavalan ty:n ja Simpeleen ty:n aineistoa. Lisäksi Laaksovirta on järjestänyt joi-takin pienempiä kokonaisuuksia, mm. Pekka Martinin luovuttamaa Työväen Urheiluliiton (TUL) ryhmätoimintaa koskevaa aineistoa.

Risto Kekarainen on erottanut arkistoaineistosta museo-esineitä ja samalla järjestänyt arkistoaineistoa, mm. vuoden 1918 kokoelman.

Arkistoa on järjestämisen yhteydessä seulottu, mikä on parantanut materiaalin käytettävyyttä. Arkistohakujen lisääntyminen on puolestaan helpottanut järjestämistä, sillä aineistoa on voitu seuloa jo "paikan päällä" arkistonmuodostajan tiloissa. Materiaalin käytettävyyttä on voitu parantaa myös sidottamalla huonokuntoisia aineistoja. SDP:n puoluekokouspöytäkirjojen sidottamisesta on vastannut Marja Ranto.

Arkiston sisäiset järjestelyt, erityisesti arkiston ja Työväenliikkeen Kirjaston kokoelmien eriyttäminen ja kirjaston uuden makasiinin käyttöönotto ovat vaatineet poikkeuksellisen suuria siirtoja. Suurin yksittäinen siirto, 350 hyllymetriä, on ollut aikakauslehdistön siirto kirjaston makasiiniin. Koko henkilökunta on osallistunut siirtoihin.

Vuoden kuluessa on mikrokuvattu kaikkiaan neljä rullaa Suomen Kirjatyöntekijäin Liiton pöytäkirja-aineistoa. Kuvauksista on huolehtinut Veikko Rytkönen ja ne on tehty Monikko Oy:ssä.

Valokuvakokoelmasta on tullut yksi keskeisistä kehittämis- ja palvelualueista. Erkki Wikstenin luovuttama toimittaja Toivarin kokoelma on erityisen arvokas ulottuen usealle vuosikymmenelle. Vuoden aikana on saatu runsaasti

myös nuorisoliittoa käsitteleviä kuvia, Paavo Rantasen ja SNK:n luovuttamina. Eriytyisen arvokas lisä Työväen Arkiston taidekokoelmiin on Tapani Kovalen, "Stefanin", luovuttama noin kuuden tuhannen originaalipilakuvan kokoelma.

Järjestämisen yhteydessä esille tulleita tuhoutumassa olevia kuvia on tallennekuvattu samoin kuin Gösta Ekebomin postikorttisarja. Albumit ja yksittäiset kuvat on järjestämisen yhteydessä siirretty valokuva-arkistoon. Eri-tyisesti naisliittojen aineistosta on saatu runsaasti valokuvia. Valokuvien järjestämisestä päävastuun on kantanut Veikko Rytönen. Hänen ohellaan mm. Maria Lähtenmäki on järjestänyt naisliittojen kuvia ja Markku Metsänta postikorttikokoelman. Vallankumouksia ja sisällissotia käsitteleviä kuvia on pohjustettu systemaattisesti ja muita kuvaustarpeiden mukaan. Kuvia on myös kunnostettu jonkin verran.

4. ARKISTON KÄYTTÖ JA TUTKIJAPALVELU

Viime aikoina on ilmestynyt useita merkittäviä työväestöä ja työväenliikettä käsitteleviä väitöskirjoja, mm. Jukka Paastelalta Marxin ajattelusta sekä Pertti Haapalalta Tampereen työläisyhdyskunnan synnystä ja kehityksestä. Marjatta Rahikainen on väitellyt aiheenaan N.R. af Ursin ja Markku Hyrkkänen Eduard Bernsteinin suhteesta siirtomaapolitiikkaan. Punaisen Suomen Historia -projekti on kahden vuosikymmenen työn jälkeen tullut päätökseensä. Syksyllä 1985 ilmestyi Marja-Leena Salkolan laaja kaksiosainen työväenkaarteja käsittelevä teos ja vuotta myöhemmin sarjan viimeisenä Osmo Rinta-Tassin Kansanvaltuuskuntaa käsittelevä väitöskirja.

Korkeimman tason opinnäytetutkimuksen ohella itse työväenliike on sitoutunut yhä laajempiin historiahankkeisiin. Professori Hannu Soikkasella on laaja SDP:n historia työn alla ja VTK Marjaana Valkonen jatkaa SAK:n historian kirjoittamista. Vt. professori Seppo Hentilän TUL:n historiasta on ilmestynyt kaksi osaa ja dosentti Eino Lyytistä työväen pankkitoimintaa valottava tutkimus. Ammattiyhdistysliikkeessä tutkimus on vilkastunut erityisen voimakkaasti. Vuoden 1986 kuluessa ilmestyi kaksi käänteentekevää tutkimusta metsäteollisuudesta: FL Risto Reunalta puutyöntekijöiden vaiheista ja dosentti Jorma Kalelalta paperityöläisyyden muutoksista. Tamperelaiset Heikki Näreikkö ja Terho Takalo puolestaan kirjoittivat tekstiili- ja vaatetustyöläisten ammattiyhdistystoiminnasta.

Akateemisen ja tilaustutkimuksen nousun ohella yhdistykset tuottavat edelleen perinteisiä "historiikkeja".

Tutkimuksen "muotialueiden" vaihtelut tulevat selvästi esille arkiston käyttötilastoissa. Vuoden 1918 historia oli pitkään hyvin keskeinen aineiston käyttöalue.

Punaisen Suomen Historia on nyt saatettu virallisestikin päätökseensä. Samoin keväällä 1987 ilmestyy vuoden 1917 tapahtumia valottava Eino Ketolan väitöskirja. Toisaalta vuoden 1917 aineiston käyttö tulee lisääntymään kuluva vuonna ja vuoden 1918 materiaalin käyttö ensi vuonna. Tutkimusta helpottaa oleellisesti se, että kertomusvuoden kuluessa kyseisten vuosien arkistot on saatu järjestetyiksi.

Opetusministeri Kaarina Suonio vieraili arkistossa 29. toukokuuta ja professori Masao Nishikawa Japanista 15. syyskuuta.

Tutkijakäynnit ovat lisääntyneet aiempaan verrattuna: vuonna 1986 käyntejä oli 1 944. Ryhmäkäyntien määrä on pysynyt edellisen vuoden tasolla kymmenenä. Tilastoitujen puhelintiedustelujen määrä on noussut 777:ään, todellisuudessa niitä on kuitenkin ollut enemmän.

Käyttäjien ryhmittelyssä on ollut omat ongelmansa. Perinteisesti tilastoinnissa on käytetty luokittelua, joka kertoo käyttäjän suhteesta aineistoon. Tilastoinnin perusteella on aavisteltavissa, onko kyseessä ollut esim. opinnäyte tai akateeminen ammattitutkimus vai onko selvitetty asioita tiedotusvälineitä varten.

Jatkuvasta tutkimusalueiden muutoksesta huolimatta aineiston käyttäjäkunnan rakenne ja ryhmien keskinäiset suhteet ovat pysyneet samoina edelliseen vuoteen verrattuna. Akateemisten tutkijoiden osuus on 57 prosenttia. Tiedottajien ja järjestötyöntekijöiden osuus on edelleen pysynyt 20 prosentissa.

Työväen Arkistoon tullaan tekemään yhä enemmän tieteellistä tutkimusta. Laitoksella on myös asemansa suomalaisen tiedotuksen kentässä. Se on säilyttänyt ja vahvistanut siteitään työväenliikkeeseen ja ruohonjuuritason tutkimukseen.

Käytetyn aineiston määrä on tilastollisesti pudonnut edellisestä vuodesta. Suurimpana syynä pudotukseen on valokuvien käytön uusi laskentatapa: tilastoihin on otettu mukaan vain käytetyt kuvat. Myös painotuotteiden käyttö on pudonnut voimakkaasti, koska kirjaston kokoelmat on aiempaa paremmin järjestetty ja luetteloitu. Muistitietokokoelmien sidotus on pudottanut käyttöluukuja, sillä yksittäiset keräelmät eivät enää tule esille tilastojen pohjana olevista tilauksista. Voimakkaaimmin aineiston tilausmääriin ovat vaikuttaneet entistä paremmat luettelot ja hakemistot: yhä enemmän tutkijoiden on tarvinnut hakea vain sitä, millä todella on heille käyttöä.

Arkiston viisi käytetyintä aineistoryhmää ovat jo vuosia olleet suuruusjärjestyksessä SDP, ammattiyhdistysliike, työväenyhdistykset, vuoden 1918 aineisto ja henkilöosasto. Niiden yhteinen osuus on 72 prosenttia kokonaiskäytöstä. Nais- ja nuorisoliikkeen arkistoja on käytetty myös runsaasti. Arkistoaineiston käyttö on edellisestä vuodesta jonkin verran lisääntynyt 811 arkistoyksikköön.

Kirjaston yleisölainaus on samoin jossakin määrin kasvanut edellisestä vuodesta 469 lainaukseen. Lainausten viisi käytetyintä ryhmää ovat olleet suuruusjärjestyksessä SDP, ammattiyhdistysliike, työväenyhdistykset, henkilöosasto ja lehdistö, joiden yhteinen osuus on 56 prosenttia lainauksista. Kolme ensimmäistä ryhmää ovat samoja kuin arkiston käyttötilastossa. Eniten on muuttunut edellisestä vuodesta kaunokirjallisuuden lainaus, joka on pudonnut ensimmäiseltä 13. sijalle.

Arkiston kaukolainaukset ovat pysyneet täysin edellisen vuoden tasolla 111 arkistoyksikkönä. Lainattu materiaali on kuitenkin muuttunut huomattavasti. Neljä suurinta lainausryhmää ovat olleet suuruusjärjestyksessä ammattiyhdistysliike, työväenyhdistykset, kustannusliikkeet ja musiikki. Aineistomäärät lainausta kohden ovat yleensä suuria. Yksittäiset tutkimusprojektit heilauttavat kaukolainaustilastoa.

Kirjaston kaukolainaukset ovat vähentyneet selvästi. Osasyynä tähän lienee muiden lainauksien lisääntyminen ja erityisesti kirjaston toiminnan muutokset. Kirjastosta kaukolainattiin kaikkiaan 94 teosta. Neljä käytetyintä ryhmää ovat olleet suuruusjärjestyksessä SDP, henkilö-osasto, aikakauslehdet ja ammattiyhdistysliike, joiden yhteinen osuus on noin 80 prosenttia kaukolainoista.

Kuvapalvelut ovat kehittyneet voimakkaasti kuluneen vuoden aikana. Valokuvia kopioitiin kaikkiaan 1 108 kappaletta, joista arkisto 605 ja asiakkaat 505 kappaletta. Valokuvien suurimmat käyttäjäryhmät olivat lehdistö, kustannusyhtiöt ja yksityishenkilöt. Valokuvia koskeva neuvontatyö on myös entisestään lisääntynyt. Kuvapalvelua on hoitanut Veikko Rytönen.

Päivystyksestä on pääasiassa huolehtinut vakituinen henkilökunta, mutta myös tilapäiset työntekijät. Varsinaisen päivystäjän rinnalle on yleensä nimetty apupäivystäjä, joka on auttanut päivystystehtävissä tarpeen mukaan.

Yleisöpalveluajat ovat edelleen olleet maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 11-17 (kesällä klo 10-16) ja tiistaisin sekä torstaisin klo 11-20 (kesällä klo 10-20).

Espanjan sisällissotaa käsittelevää näyttelyä varten arkisto oli vuoden viitenä viimeisenä sunnuntaina avoinna klo 12-16.

5. NÄYTTELYTOIMINTA

Työväen Arkisto osallistui metallityöläisten 1.2. Finlandia-talolle järjestämään työväen historian runo- ja lauluiltaan "Muuttuvat laulut" kahdella näyttelyllä, joissa esiteltiin arkiston ja Työväen muistitietotoimikunnan toimintaa. Näyttelyn suunnittelivat ja toteuttivat Matti Simola, Veikko Rytönen ja Marja Ranto.

Arkiston painotuoteaineistoa oli esillä 10.6.-10.7. Oulun Kaupunginkirjastoon laaditussa 'Ihmisyyden julistaja Yrjö Kallinen, 100 vuotta syntymästä' -näyttelyssä. Imatran asuntomessujen yhteydessä 8.7.-17.8. oli esillä Työväen Arkiston ja Työväen muistitietotoimikunnan toimintaa esittelevä näyttely. Uudenmaan Sosialidemokraattisen Piirin 80-vuotisjuhliin 24.8. Hyvinkäälle arkisto valmisti puolestaan näyttelyn maakuntajuhlien julisteista. Näyttelyn suunnitteli Veikko Rytönen.

Espanjan sisällissodan syttymisen 50-vuotismuistoksi valmistettiin arkiston tiloihin näyttely, jossa oli mm. espanjalaisen taiteilija Sim'in painokuvia, sisällissotaa käsitteleviä espanjalaisia ja muunmaalaisia pienpainatteita sekä erillinen julistenäyttelykokonaisuus 'Espanja 1937'. Julisteet ovat osa aiemmin v. 1937 Helsingin Työväentalolla esillä olleesta suuremmasta näyttelykokonaisuudesta, jolla pyrittiin tukemaan Espanjan lasten hyväksi suoritettua avustustoimintaa. Näyttelykokonaisuuden suunnittelivat ja toteuttivat Elina Katainen, Vesa Holappa, Veikko Rytönen, Marja Ranto ja Simo Laaksovirta. Näyttely oli esillä koko syksyn.

Pienempiä kokonaisuuksia arkiston aineistoa on ollut esillä eri paikoissa niin kotimaassa kuin ulkomaillakin.

6. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Elokuun 20.-22. päivinä pohjoismaiset työväenarkistot kokoontuivat ensimmäistä kertaa Suomeen keskustelemaan tutkimukseen ja arkistonhoitoon liittyvistä kysymyksistä. Kokoukseen osallistui edustajia Islantia lukuunottamatta kaikista Pohjoismaista. Järjestäjinä toimivat Työväen Arkisto, Kansan Arkisto ja Ammattiyhdistysarkisto. Lisäksi osanottajia oli eräiden ammattiliittojen arkistoista. Kaikkiaan tilaisuuteen osallistui n. 40 henkeä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Esa Lahtinen.

Kokouksen neljä teemaa olivat: Suomen työväenliikkeen historia, henkilöhistoria, kansainvälisen ammattiyhdistysliikkeen aineistot Pohjoismaiden työväenarkistoissa ja Vappu. Erillisessä tutkijatapaamisessa keskusteltiin siitä, minkälaisia aineistoja arkistojen tulisi säilyttää tulevaisuudessa tehtävää tutkimusta varten.

Alustajina toimivat: VTL Pauli Kettunen, vs. prof. Seppo Hentilä Helsingin Yliopistosta, tutkija Kauko Rumpunen Valtionarkistosta, Norjan työväenarkiston johtaja Arne Kokkvoll, arkistonhoitaja Stellan Andersson Ruotsin työväenarkistosta, arkistonhoitaja Lill-Ann Jensen Norjan arkistosta, ylitarkastaja Matti Simola Sisäasiainministeriöstä, arkistonhoitaja Gerd Callesen Tanskasta, arkistonhoitaja Einar Terjesen Norjan arkistosta, dosentti Jorma Kalela Helsingin Yliopistosta, tutkija Heimo Huhtanen Työväen muistitietotoimikunnasta ja tutkija Simo Laaksovirta Työväen Arkistosta.

Kokouksessa päätettiin jatkaa kansainvälistä ammattiyhdistysaineistoon liittyvää projektia sekä asetettiin työryhmä valmistelemaan Vapun 100-vuotisjuhliin liittyviä yhteishankkeita. Työryhmä kokoontui ensimmäisen kerran lokakuussa Oslossa. Suomesta palaveriin otti osaa Esa Lahtinen.

Työväen Arkistossa kokouksen käytännön järjestelyihin otti osaa koko henkilökunta. Marja Rannon opastamana ulkomaiset vieraat tekivät kiertoajelun "Työväen Helsinkiin", iltaa vietettiin niin Työväen Pursiseuran tiloissa Pyysaarella kuin työväenliikkeen kannalta perinteikkäässä Ravintola Juttutuvassa. Simo Laaksovirta vastasi tilaisuuteen liittyvästä tiedotuksesta.

Osallistuminen Kansainvälisen työväenliikearkistojen ja -kirjastojen liiton IALHI:n (International Association of Labour History Institutions) toimintaan on jatkunut entiseen tapaan. Simo Laaksovirta osallistui järjestön 17.-20.9. pidettyyn Pariisin kokoukseen.

Vuoden 1986 alusta arkisto on ollut ITH:n (International Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung) jäsen. Tämän 1960-luvulla perustetun Wieniä kotipaikkanaan pitävän organisaation ns. Linzin kokoukset ovat tärkein vuosittainen työväenliikkeen tutkijoiden kansainvälinen tapahtuma. Esa Lahtinen otti osaa 9.-13. syyskuuta pidettyyn 22. Linzin kokoukseen.

Marjaliisa Hentilä, Maria Lähteenmäki ja Marja Ranto vierailivat arkiston edustajina Norjan työväenarkistossa Oslossa 12.-16. toukokuuta.

Vaikkakaan Suomessa ei ole samanlaisia paikallisarkistoja kuin muissa Pohjoismaissa on Työväen Arkisto 80-luvulla ollut mukana myös tässä yhteistyössä toistaiseksi käytännössä ainoana suomalaisena laitoksena. Erityisen tiiviitä ovat yhteydet olleet Ruotsin suuntaan. Matti Simola otti osaa Ruotsin kansanliikearkistojen liiton (Folkrörelsernas Arkivförbund) vuosikokoukseen ja kurssille, jotka pidettiin pohjoismaisessa kansankorkeakoulussa Biskops Arnö:ssä 20.-22. toukokuuta.

Pohjoismaisten työväenliikkeen historiantutkijoiden

seminaari puolestaan pidettiin 23.-26.6. Reykjavikissa. Esa Lahtinen ja Maria Lähteenmäki ottivat tilaisuuteen osaa arkiston edustajina alustaen suomalaisista pohjoismaisessa työväenjärjestöjen yhteistyössä.

Kaikki ulkomaiset matkat on suoritettu apurahojen turvin.

6. TYÖVÄEN MUISTITIEDON KERUU

Työväen muistitietotoimikunnan kokoonpanossa tapahtui toimintavuoden kuluessa muutoksia. 28. toukokuuta saakka toimikuntaan kuuluivat: FT Matti Hako puheenjohtajana, arkistonhoitaja Esa Lahtinen varapuheenjohtajana ja jäsenenä arkistonjohtaja Pekka Laaksonen, arkistonhoitaja Raili Oittinen, pääsihteeri Jussi Pikkusaari, valistus-sihteeri Erkki Rautee, apulaisosastopäällikkö Viljo Ripatti, apulaisprofessori Matti Sarmela ja professori Hannu Soikkanen, sekä varajäsenenä eläkeläinen Anna-Liisa Lehtoranta, toimistopäällikkö Uuno Nokelainen, FT Arvo Santonen ja tutkija Matti Simola. Työvaliokuntaan kuuluivat Hako, Lahtinen, Rautee, Simola ja tutkija Heimo Huhtanen 22.5. saakka ja tämän jälkeen Hako, Lahtinen, Huhtanen ja Veikko Vöntänen. Toimikunnan sihteerinä ja päätoimisena työntekijänä on koko ajan toiminut Heimo Huhtanen.

Toimikunta piti vuosikokouksensa 22.5. Kokouksen esityksen mukaisesti Työväen Arkiston Säätiön hallitus vahvisti toimikunnalle uuden kokoonpanon: Matti Hako, kirjailija Pentti Holappa, sihteeri Raija Itkonen, Pekka Laaksonen, Esa Lahtinen, eläkeläinen Sinikka Luja-Penttilä, Jussi Pikkusaari, Erkki Rautee, tutkija Risto Reuna, puheenjohtaja Pekka Salonen, Matti Sarmela, Hannu Soikkanen, tutkija Marjaana Valkonen, valistussihteeri Pekka Gronow, arkistonhoitaja Pekka Kalliokoski, tutkija Vesa Kurkela, Anna-Liisa Lehtoranta, tutkija Antti Metsänkylä, Uuno Nokelainen ja Arvo Santonen. Toimikunnan puheenjohtajana, varapuheenjohtajana ja sihteerinä jatkoivat entiset henkilöt.

Toimintavuonna käynnistettiin vuoden 1956 yleislakkomuistojen keruu, joka jatkuu edelleen. Yleiskeruu jatkui perinteiseen tapaan. Yleislakkomuistojen ohessa toimikunta sai erityisesti sota-aikaa ja välittömästi sodan

jälkeisiä vuosia koskevia keräelmiä. Vuoden kuluessa saatiin kaikenkaikkiaan n. 5 000 sivua muistelmia ja haastatteluja, lisäksi lähetyksissä oli mukana valokuvia ja asiakirja-aineistoa.

Heimo Huhtanen toimi Kumi- ja Nahkатыöväen Liiton ja Rahapajan muistitiedon keruukilpailuiden palkintolautakunnissa toimikunnan edustajana. Järjestämis-, luettelointi- ja toimistotöiden ohella Huhtanen osallistui Norrköpingissä 16.-19.9. pidettyyn pohjoismaiseen työväen-kulttuurin tutkijain seminaariin sekä teki suomalais-neuvostoliittolaisen tieteellisteknisen yhteistyön piiriin kuuluvan tutkimus- ja opintomatkan Leningradiin ja Petroskoihin 1.-13. syyskuuta.

Huhtasen lomien ja matkojen aikana hänen sijaisenaan on toiminut Simo Laaksovirta. Marraskuussa opiskelija Kirsti Salmi-Niklander aloitti työväen muistitiedon hakutiedosto-järjestelmän kokeilun. Lisäksi Salmi-Niklander kokosi 10 sidosta Työväenperinne ry:n tilapäisenä työntekijänä.

Toimikunnan tiedotuslehti Tallentaja ilmestyi entiseen tapaan. Samoin järjestettiin jokakeväinen keruukilpailun palkintojenjakotilaisuus. Heimo Huhtanen esitelmöi Rovaniemellä ja Aavasaksalla (25.3. ja 10.5.) muistitiedon keruukysymyksistä ja Simo Laaksovirta alusti Aavasaksalla (10.5.) ja Imatralla (14.8.). Aavasaksan haastattelukurssille Laaksovirta valmisti haastattelua, keruuta ja perinnettä käsittelevän aineiston.

Haastatteluaineistoa on tullut edelleen myös nauhoitteina. Nauhojen purkutyötä on jatkettu entiseen tapaan. Toimintavuoden kuluessa purettiin 30 nauhaa, litteroituina kaikkiaan 800 sivua. Nauhoitteita ovat litteroineet Liisa ja Senja Hako.

Toimintavuoden kuluessa suunniteltiin pienimuotoisten muistelmateosten kustannustoiminnan aloittamista.

Eläkkeensaajien Keskusliiton kanssa julkaistavaan valikoimaan "Elämän kaaria" käsikirjoituksen toimittivat Matti Hako ja Heimo Huhtanen toimikunnan julkaisuvaliokuntana.

Simo Laaksovirta laati muistitietotoimikunnan kokoelmien pohjalta muistitiedon ATK-projektiin liittyvän, aineiston määrälliselle tarkastelulle rakentuvan osaraportin.

8. PROJEKTIT

Työvään Arkiston kirjastoprojekti on jatkunut vuonna 1986 Työväänperinne ry:n palkkauksin. Vuodesta 1982 jatkuneen kirjastoprojektin seurauksena toimintavuoden lopussa Työvään Arkiston kirjakokoelmista oli järjestetty n. 90% ja luetteloitu n. 40%. Kirjastoprojektissa ovat työskennelleet Markku Metsänranta ja Veikko Rytönen (31.5. saakka). Matti Simolan erottua arkiston palveluksesta ja Rytöksen siirryttyä arkiston palvelukseen on päävastuu kirjaston kokoelmien järjestämisestä ja käytännön hoidosta ollut ensi sijassa Metsänrannalla. Kirjaston kokoelmien järjestämistyö on jatkunut entiseen tapaan myös lokakuun alun jälkeen, jolloin uusi kirjastonhoitaja Leena Saarinen aloitti työnsä.

Vuoden 1986 lopussa Työvään Arkiston kirjakokoelmista pääosin järjestämättä olivat osuustoiminnan osasto ja ILO:ia koskevat teokset. Muu osa kirjastosta on siis järjestetty.

11.6.1986 suoritetun inventoinnin mukaan seuraavat signumin mukaiset osastot oli myös kortistoitua: lehdistö, tiedotusoppi; filosofia; psykologia; logiikka; etiikka; rauhankysymys; seksuaalietiikka; raittius; uskontotiede; ateismi; kristilliset uskonnot; muut uskonnot; kansallisuus, rotu- ja kielikysymys; kapinat, kumoukset; internationaalit; SDP; SKP, SKDL ja muut kommunistiset puolueet Suomessa, esim. SSTP; työehtosopimukset; maakysymys; torpparit, pienviljelijät; sosialismi; komiteat; varhaisnuorisojärjestöt; nuorisojärjestöt; naisjärjestöt; poliittiset avustusjärjestöt; kriminaali-huolto, poliittiset valtiolliset vangit; vapaamuurarit; perhepolitiikka; naiskysymys, tasa-arvo; kirjallisuuden historia, kirjallisuustiede; proosa; näytelmät, sketsit, vuoropuhelut; runot, aforismit, puhekuorot; elämäkerrat, muistelmat, puheet, kirjoitukset (osa tällöin vielä järjestämättä).

Metsänranta on vuoden kuluessa järjestänyt kaikkiaan 27 kirjaston signumin mukaista osastoa, mistä 11 on myös luetteloitu. Kesäkuun alkuun saakka Rytönen työskenteli kirjastoprojektissa

luokittaen ja luetteloiden ensisijassa ammattiyhdistysaineistoa. Opiskelija Vesa Holappa järjesti loppuun aikauslehtikokoelman.

Arkiston museoprojektissa ovat työskennelleet Elina Rantapuska ja Elina Katainen. Rantapuska on järjestänyt ja luetteloanut Työväen Arkiston merkkikokoelmaa. Merkit on järjestetty arkiston signumluokituksen mukaisesti poikkeuksina SDP:n vappumerkit ja SDP:n muut merkit. Kaksoiskappaleet siirretään Työväen Keskusmuseon kokoelmiin. Syksyn kuluessa erilaisia merkkejä on luetteloitu kaikkiaan 226, joista SDP:n vappumerkkejä on 80, puolueen omia merkkejä 51 ja muita merkkejä 95 kappaletta.

Elina Katainen on järjestänyt julisteita kolmen ja puolen kuukauden ajan. Julisteet on kortitettu. Vuoden lopussa kortteja on ollut n. 1 000 kappaletta. Julisteista tullaan siirtämään kaksoiskappaleet Työväen Keskusmuseoon. Käsitelyssä on ollut kaikkiaan 3 000 - 4 000 julistetta. Vuoden lopussa seuraavat luokat olivat järjestyksessä: aikaus- ja sanomalehdet, raittiusliike, vaalit, puolue- sekä piiri- ja kunnallisjärjestöt.

9. EDUSTUKSET, ALUSTUKSET, SEMINAARIT YM.

Tärkeimmät edustustehtävät vuonna 1986:

Tekniikan museopäivien ohjelmaryhmä: Esa Lahtinen

Tammisaaren vankileirin 70-vuotistoimikunta:

Esa Lahtinen (varajäsen)

"Seurojentalot ja perinne", näyttely ja kurssiviikot

Imatralla 8.7.-17.8. valmistelutoimikunta: Esa Lahtinen

SNK:n historiatoimikunta: Maria Lähteenmäki

Suomen Urheiluarkiston Työläisurheilutoimikunta:

Maria Lähteenmäki (puheenjohtaja)

Kumi- ja Nahkatyöväen Liiton muistitiedon keräystyöryhmä:

Heimo Huhtanen

Rahapajamuistojen keruutoimikunta: Heimo Huhtanen

SDP:n historiatoimikunta: Esa Lahtinen (sihteeri)

SDP:n perinnepoliittinen toimikunta: Esa Lahtinen (sihteeri)

Kansan Sivistysrahaston valtuuskunta: Esa Lahtinen (vara-
jäsen Matti Simola)

Työväenperinne ry:n hallitus: Esa Lahtinen (taloudenhoitaja)

Valtion Virkamiehet ry: Matti Simola (puheenjohtaja),

Heimo Huhtanen (toimikunnan jäsen)

Jyväskylän keruukilpailun palkintolautakunta: Heimo Huhtanen
ja Simo Laaksovirta

Arkiston henkilökunta on osallistunut mm. seuraaviin tapah-
tumiin, kokouksiin, neuvotteluihin ja vastaanotoille:

Esa Lahtinen osallistui 6.1. Helsingin Yliopistolla pidet-
tyyn "Vaaran vuodet"-seminaariin.

Työväen muistitietotoimikunnan puheenjohtaja Matti Hako
jakoi Jyväskylän Talven avajaisissa Talven muistelmaperin-
teen keruukilpailun "Työ ja liike elämässäni" palkinnot.

Maria Lähteenmäki ja Marja Ranto järjestivät maaliskuussa
arkiston tiloissa TSL:n Helsingin piirin "Työväen Helsinki"-
projektiin liittyvän seminaarin.

Esa Lahtinen otti osaa Oulussa 22.-23.5. pidetyille museo-
päiville.

Esa Lahtinen ja Maria Lähteenmäki osallistuivat Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seuran seminaariin Voionmaan opistolla 25.-26.8.

Maria Lähteenmäki osallistui 14.4. Valtionarkistossa pidettyyn neuvotteluun yksityisarkistojen tilasta ja ATK:n käyttöönnotosta.

Maria Lähteenmäki osallistui 22.5. Kaupunginarkiston kokoonkutsumaan Helsingin paikallisarkiston perustamista koskevaan neuvotteluun.

Esa Lahtinen ja Maria Lähteenmäki osallistuivat 4.6. Siuntiossa Miina Sillanpään 120-vuotismuistojuhlaan.

Esa Lahtinen ja Matti Simola osallistuivat Uudenmaan Sos.dem. Piirijärjestön 80-vuotisjuhlavastaanotolle.

Esa Lahtinen osallistui Veikko Helteen 75-vuotisjuhlavastaanotolle.

Esa Lahtinen osallistui Tampereella sijaitsevan Lenin-Museon 40-vuotisjuhlavastaanotolle.

Esa Lahtinen osallistui Taalintehtaan Ruukkimuseon avajaisiin.

Esa Lahtinen osallistui arkistoneuvos Pirkko Rastaan 50-vuotisvastaanotolle Lopella.

Marja Ranto piti 11.10. Kausalassa arkistohoidon kurssin.

Maria Lähteenmäki alusti joulukuussa Helsingin Yliopiston Historian Dokumentaatiolaitoksella työläisnaisten arkistoista.

Esa Lahtinen ja Simo Laaksovirta osallistuivat Sosiaalidemokraattisen Nuorison Keskusliiton 80-vuotisjuhlavastaanotolle.

Työväen Arkiston 75-vuotisjuhlaseminaarin raportti

"Ei yksin leivästä. Järjestöhistoria työväenliikkeen kulttuurin kuvaajana" ilmestyi.

Esa Lahtinen ja Maria Lähteenmäki kirjoittivat Reykjavíkissa pitämiensä esitelmien pohjalta Sosialistiseen Aikakauslehteen (4/86) artikkelin "Suomalaiset pohjoismaisessa

työväenjärjestöjen yhteistyössä vuoteen 1939". Alustukset julkaistaan keväällä 1987 ruotsalaisessa Arbetarhistoria-lehdessä.

Simo Laaksovirta laati IALHI:n Pariisin kokoukselle suomalaisen sosiologian ja historiankirjoituksen suhteita valaisevan raportin.

Simo Laaksovirta laati Nordisk Arkivnyt'iin pohjoismaisten työväenarkistojen Helsingin kokouksesta keväällä 1987 ilmentyvän artikkelin.

Matti Simola kirjoitti vappuartikkelin teokseen "Mein Vaterland".

Marja Ranto oli lokakuussa Valtionarkistossa arkistohoidon peruskurssilla.

LIITTEET:

1. Aineiston luovuttajat
2. Vuoden 1986 tilastot
 - 2.1. Tilastoyhteenveto
 - 2.2. Arkiston käyttäjät - tilausten mukainen järjestys
 - 2.3. Arkiston käyttö - tilausten jakautuminen ryhmittäin
 - 2.4. Kirjaston yleisölainaus
 - 2.5. Arkiston kaukolainaus
 - 2.6. Valokuvat

AINEISTON LUOVUTTAJAT

Aaltosen Kenkätehtaan Sairauskassa (Tampere)
Tuulikki Ahonen
Alkkulan työväenyhdistys
Ammattiyhdistysarkisto (Helsinki)
Pentti Arajärvi (Helsinki)
Arbeiderbevegelsens Arkiv (Oslo)
Arbejderbevegelsens Bibliotek og Arkiv (Kobenhavn)
Arbetarrörelsens Arkiv (Stockholm)
Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto (Helsinki)
Tapio Bergholm (Helsinki)
Timo Caven (Tampere)
Espoon kunnantyöntekijäin sos.dem. yhdistys
Etelä-Hyvinkään pienviljelijäosasto
Friedrich Ebert-Stiftung (Bonn)
Eero Heinäluoma (Helsinki)
Helsingin elintarviketyöntekijöiden sos.dem. yhdistys
Helsingin kirjatyöntekijäin yhdistys
Helsingin sos.dem. keskusteluseura
Helsingin sos.dem. nuorisopiiri
Helsingin sos.dem. piiri
Helsingin työväenyhdistys
Olavi Hurri (Helsinki)
Pertti Hynynen (Ylöjärvi)
International Association Of Labour History Institutions IALHI
Institut of Marxism-Leninism (Moscow)
Jokelan työväenyhdistys
Kalle Jyly (Forssa)
Jyväskylän työväenyhdistys
Järjestötoimitsijoiden liitto (Helsinki)
Kaipolan sos.dem. työväenyhdistys
Seppo Kajas
Kalajoen sos.dem. työväenyhdistys
Niilo Kanervo (Nummi)
Matti Kannelmaa (Vaasa)
Kansan Sivistysrahasto (Helsinki)
Reijo Kantola (Helsinki)

Antti Karrimaa
Eino Karjalainen (Kajaani)
Kaskisten sos.dem. työväenyhdistys
Keski-Suomen sos.dem. nuorisopiiri
Kivenlahden sosialidemokraatit
Ilmo Kolamo (Helsinki)
Risto Kolanen (Espoo)
Koiviston työväenyhdistys
Pekka Kontkanen (Helsinki)
Tapani Kovanen (Espoo)
Antti Kujala (Helsinki)
Kulutusosuustoiminnan Keskusliitto
Jaakko Kuusela (Helsinki)
Kuopion sos.dem. piiri
Kymen sos.dem. piiri
Kärsämäen sos.dem. työväenyhdistys
Laaksoalahden sosialidemokraatit
Simo Laaksovirta (Helsinki)
Heikki Laavola (Helsinki)
Pentti Laulajainen
Launosten työväenyhdistys
Liiketyöntekijäin Liitto
Loviisan sosialidemokraatit
Sinikka Luja-Penttilä
Pulmu Manninen
Pekka Martin
Metallityöväen liitto
Museovirasto (Helsinki)
Hugo L. Mäkinen
Helka Niemi (Helsinki)
Olavi Niemi
Nokian työväenyhdistys
Elli Nurminen (Helsinki)
Oulunkylän työväenyhdistys
Urpo Paavola (Helsinki)
Paula Palomaa (Helsinki)
Eino Pasuri
August Pekkanen (Helsinki)
Sulo Penttilä (Espoo)
Pieksämäen työväenyhdistys

Pohjois-Hämeen sos.dem. piiri
Postiliiton Tampereen osasto
Postiliiton Tampereen automiehet
Pohjois-Karjalan sos.dem. piiri
Progress Publishers (Moscow)
Marja-Liisa Purola (Vantaa)
Veikko Pääkkönen (Espoo)
Reino Rahikainen (Pienilahti)
Jussi Raittinen (Helsinki)
Paavo Rantanen
Pentti Saarinen (Helsinki)
Savonlinnan sos.dem. naisyhdistys
Silo OY:n sairauskassa (Turku)
Matti Simola (Helsinki)
Lauri Sivonen (Helsinki)
Kalevi Sorsa (Helsinki)
Hilkka Smolander (Helsinki)
Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)
Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliitto (SNK)
Sosialidemokraattisen Opiskelijanuorison Keskusliitto (SONK)
Suomen Sosialidemokraatti
Pentti Suuronen (Alhojärvi)
Pekka Taipale (Helsinki)
Leila Tanskanen (Turku)
Väinö Tattarin kirjajäämistö (Helsinki)
Annikki Toivonen (Helsinki)
Tero Tuomisto (Helsinki)
Työväen Sivistysliitto (TSL)
Työvoimaministeriö (Helsinki)
Työväen musiikki-instituutti (Helsinki)
Uudenmaan sos.dem. piiri
Raili Vaalanti (Hyvinkää)
Arvo Wallin (Helsinki)
Valtion painatuskeskuksen toverikunta (Helsinki)
Varsinais-Suomen sos.dem. piiri
Rauli Warty (Helsinki)
Erkki Wiksten (Helsinki)
Hans Wirtanen (Helsinki)
Vilho Väyrynen (Rovaniemi)
Martti Åberg (Hyvinkää)

VUODEN 1986 TILASTOT

Tilastoyksikkönä tilastoissa on käytetty sekä tilauslomaketta että arkistoyksikköä. Arkiston käyttäjät ja arkiston käyttö ryhmittäin on tilastoitu tilauskaavaketta tilastoyksikkönä käyttäen, sen sijaan kaukolainaus on tilastoitu arkistoyksikköä käyttäen ja kirjaston tilastoissa on tilastoyksikkönä ollut kirja tai sidos.

Tilastot poikkeavat aikaisemmista mm. siksi, että arkistoa-aineistomme on paremmassa järjestyksessä ja täydellisemmin luetteloitu. Asiakas tilaa luettelon mukaan yhden kansion kun hän aikaisemmin joutui käymään läpi kymmeniä kansioita löytääkseen tietyn asiakirjan, mikä luonnollisesti pienentää tilastojen lukumääriä. Sama koskee kirjastokokoelmaa ja sidottua muistitietoaineistoa.

Valokuvien osalta tilastoinnissa on tapahtunut suuri muutos. Vuonna 1986 on tilastoitu vain käytetyt kuvat, ei selattuja ja katseltuja. Kuvatilauksia tehtiin v. 1986 155 kappaletta, joista 122 johti julkaisemiseen. Kuvia kopioitiin 1 108, joista arkisto kopioi noin kuusisataa. Suurimmat julkaisukanavat olivat lehdistö ja teokset (historiikit, oppikirjat). Näiden jälkeen suurin käyttäjäryhmä olivat yksityiset henkilöt. Pienempi ryhmä oli videot, tv, diasarjat ja näyttelyt.

TILASTOYHTEENVETO

ARKISTON KÄYTTÖ

tutkijakäynnit	1944
puhelimtiedustelut	777
kopiot	4531
ryhmäkäynnit	10

TUTKIJAT

tohtorit	13	5 %
lisansiaatit	13	5 %
kandidaatit	53	20 %
opiskelijat	70	27 %
toimitsijat	11	4 %
toimittajat, tiedottajat	32	12 %
eläkeläiset	11	4 %
muut	38	15 %
ei tietoa	22	8 %
yhteensä	263	100 %

KÄYTETTY AINEISTO

kansiot ja sidokset	992
painotuotteet	838
mikrofilmit	122
lehdet	846
muistitietokeräelmät	98
valokuvat	1108
muut	16
yhteensä	4020

ARKISTON KÄYTTÄJÄT - TILAUSTEN MUKAINEN JÄRJESTYS

1.	Toimittaja Heikki Laavola	64
2.	HUK Kari Hämäläinen	42
	Olli Lehtonen	42
4.	FL Risto Reuna	32
5.	VTK Tauno Saarela	27
6.	Tohtori David Kirby	26
	FM Matti Remes	26
	Valtiot. yo Kirsti Stenvall	26
9.	FK Tapio Bergholm	24
10.	HUK Mervi Nousiainen	22
	FK Aimo Roininen	22
12.	Valtiot. yo Pekka Väänttinen	21
13.	Opiskelija John Desborough	16
	Timo Kaivola	16
15.	FM Anja Louhio	15
	Arkistojärjestäjä Marjatta Saarentaa	15
	Professori Hannu Soikkanen	15
18.	VTK Pekka Järvinen	13
	Hannes Saarinen	13
20.	Opiskelija Marjaana Kuittinen	12

ARKISTON KÄYTTÖ - TILAUSTEN JAKAUTUMINEN RYHMITTÄIN

Sosialidemokraattinen Puolue	231	28 %
Ammattiyhdistysliike	137	17 %
Työväenyhdistykset	133	16 %
Vuoden 1918 tapahtumat	48	6 %
Henkilöosasto	40	5 %
Naisliike	29	
Nuorisoliike	23	
Vaalit	14	
Raittiusliike	13	
Työväen sivistysliike	12	
Kommunistiset puolueet	10	
Työväen urheiluliike	9	
Musiikki	8	
Kansainvälinen työväenliike	8	
Sosialismi	7	
Muut	89	
yhteensä	811	100 %

KIRJASTON YLEISÖLAINAUS

SDP	116	25 %
ay-liike	49	10 %
työväenyhdistykset	39	8 %
henkilöosasto	36	7 %
lehdistö	31	6 %
albumit ja kalenterit	17	
raittiusliike	15	
vaalit	14	
kv. työväenliike	13	
nuorisoliike	12	
sosialismi	12	
asuntokysymys	10	
kaunokirjallisuus	8	
torpparikysymys	7	
mainostaminen, propaganda	7	
muistitieto ja perinne	7	
v. 1918 tapahtumat	7	
taloustiede	6	
muut	63	13 %
yhteensä	469	100 %

ARKISTOAINEISTON KAUKOLAINAUS

	arkistoyksikköjä	
ammattiyhdistysliike	50	45 %
työväenyhdistykset	28	25 %
kustannusliikkeet	11	10 %
musiikki	10	9 %
nuorisoliike	5	
naisliike	3	
v. 1918 tapahtumat	2	
SDP	2	
yhteensä	111	100 %

KIRJASTON KAUKOLAINAUS

SDP	34	36 %
henkilöosasto	24	25 %
aikakauslehdet	10	11 %
ay-liike	7	7 %
nuorisoliike	6	
lehdistö	5	
työväenyhdistykset	2	
v. 1918 materiaali	1	
kirjastot	1	
musiikki	3	
yhteensä	94	100 %

VALOKUVAT

KUVATILAUKSET (käyntikerrat)

KOPIOIDEN MÄÄRÄ

kuvia ei löytynyt	36	-
asiakas kopioi	42	505
arkisto kopioi	80	603
yhteensä	155	1108

JAKO MEDIOIHIN

lehdistö	29
teokset	30
yksityishenkilöt	10
video, tv	7
diasarjat	3
näyttelyt	5
muut	16
yhteensä	100 %